



Wrocław, 5.06.2018

Dr hab. Joanna Szczęk
Uniwersytet Wrocławski
Instytut Filologii Germańskiej
Pl. Nankiera 15b
50-140 Wrocław

Ocena

rozprawy doktorskiej p. mgr Agnieszki Czech-Rogoyskiej
pt. „Englisches Wortgut in den modernen deutschen und polnischen Online-
Frauenzeitschriften am Beispiel von Cosmopolitan und Glamour”

P. mgr Agnieszka Czech Rogoyska przedłożyła do oceny rozprawę doktorską pt. „Englisches Wortgut in den modernen deutschen und polnischen Online-Frauenzeitschriften am Beispiel von Cosmopolitan und Glamour”. Praca liczy 303 strony, składają się na nią wstęp, obszerny rozdział o charakterze teoretycznym, który jest poświęcony omawianej tematyce, obszerna część badawcza (rozdział 3), podsumowanie (rozdział 4), streszczenie w języku polskim, bogata bibliografia, załącznik z listą zbadanych anglicyzmów, spis rysunków i tabel.

We wstępie p. mgr Agnieszka Czech-Rogoyska szkicuje szerokie tło badawcze dla analizowanego w rozprawie materiału, które stanowią badania z zakresu zapożyczeń językowych – tu z języka angielskiego. Już w tym miejscu Autorka wskazuje, że w ostatnim czasie można zaobserwować systematyczny wzrost zapożyczeń z języka angielskiego. W ocenie Recenzentki spostrzeżenie jest słuszne, jednak można było pokusić się tutaj o podanie podstawy takiego stwierdzenia oraz o próbę diagnozy, dlaczego tak jest. Częściowa odpowiedź na to pytanie zawarta jest w pracy, ale uzupełnienie wstępu o wspomniane zakresy dodatkowo wpłynęłoby na spójność wyводу. Rozważania wstępne stanowią podstawę do przedstawienia przedmiotu analizy w rozprawie: języka prasy. Doktorantka wskazuje tu na zakres badania, wychodząc od pojęcia *Pressesprache* i jego rozumienia w świetle literatury przedmiotu. Na str. 14 w nagłówku rozdziału 2.1.1 wkraśl się zapewne błąd – *Pressesprache* nie jest gatunkiem tekstu (w oryg. *Die Textsorte – Pressesprache*). Zapewne chodziło o *Presstexte*. Należy to skorygować również w spisie treści. W ocenie Recenzentki rozdział poświęcony gatunkom prasowym jest nieco ubogi, zwłaszcza, że katalog gatunków prasowych pojawia się na samym końcu, a same gatunki nie zostały scharakteryzowane. Po wskazanym rozdziale następuje część poświęcona terminowi *Pressesprache*. Autorka sięga tu do literatury przedmiotu, nie wskazuje jednak, która definicja stanowi punkt wyjścia do dalszych rozważań. Kolejna część to obszerny rozdział poświęcony czasopiśmowemu. W ocenie Recenzentki rozdział w wyczerpujący sposób i w oparciu o bogatą literaturę przedmiotu

opisuje wskazane zagadnienie i świadczy również o odczytaniu Autorki i bardzo dobrej znajomości prezentowanego zagadnienia.

Rozdział 2.4 stanowi wprowadzenie do omówienia kluczowego dla podjętej w dysertacji analizy pojęcia *anglicyzmów*. Autorka prezentuje w oparciu o literaturę przedmiotu stosowne definicje oraz właściwości zapożyczeń. Część ta jest dodatkowo uzupełniona o szkic dotyczący historii zapożyczeń w języku niemieckim i polskim.

Bardzo obszerny rozdział został poświęcony anglicyzmom. Doktorantka po raz kolejny potwierdza swoje odczytanie i znajomość bogatej literatury przedmiotu. Szczególnie cenne wydaje się syntetyczne zestawienie klasyfikacji i typologii anglicyzmów. Na marginesie wspomnę tylko, że schemat na str. 73 niestety nie jest czytelny.

Opisane powyżej rozważania teoretyczne stanowią solidną podstawę dla zaprezentowanej w rozdziale czwartym analizy. Na wstępie Doktorantka prezentuje korpus badawczy i omawia kryteria jego doboru. Zastosowana metoda przypadkowego doboru materiału badawczego – w tym przypadku artykułów prasowych wydaje się w pełni uzasadniona. Rozdział poświęcony metodologii jest skonstruowany pawidłowo, a wywód prowadzony logicznie i prawidłowo. Wybrana metoda badawcza jest w pełni adekwatna do przedmiotu badań. Przyjęty przez Autorkę model analizy spełnia kryteria analiz naukowych tego typu.

Pierwsza część analizy to analiza kwantytatywna, kolejny element badania to analiza klas wyrazów. Ostatnia część badania dotyczy znaczeń wyekscerpowanych leksemów. W zakresie analizy semantycznej Autorka wymienia trzy grupy, do których zostały przyporządkowane analizowane anglicyzmy. Zastanawia tu brak pojęcia *ekwiwalencji* i jej rodzajów, które akurat w zakresie tego kryterium znalazłoby zastosowanie. W zakresie zgodności częściowej należałoby w ocenie Recenzentki uwzględnić rodzaje zgodności częściowej, co jest również związane z pojęciem *ekwiwalencji*.

Po prezentacji założeń analizy następuje bardzo obszerne omówienie wyników. Doktorantka w sposób bardzo dokładny, niemalże misterny, przedstawia wyniki. Omówienie jest kompletne i potwierdza znakomite przygotowanie metodologiczne Doktorantki.

Pierwsza część zawiera wyniki ilościowe, druga część prezentacji wyników dotyczy klas wyrazów. Autorka koncentruje się tu na analizie występowania w analizowanym korpusie trzech głównych klas wyrazów. W opinii Recenzentki wybór jest słuszny, jednak dla spójności wyводу wskazane byłoby wyjaśnienie, dlaczego dokonano takiego ograniczenia.

Na str. 135 Autorka wskazuje niemieckie odpowiedniki angielskich przyimków. Przyporządkowanie jest słuszne, jednak należałoby zaznaczyć, że dotyczy ono tylko wskazanych przez Autorkę kontekstów. Część tę zamykają wnioski dotyczące udziału analizowanych klas wyrazów w badanych artykułach. Wnioski są prawidłowe, jednak może należałoby tu się pokusić o próbę odpowiedzi na pytanie, dlaczego niektóre klasy wyrazów wyraźnie dominują.

Analiza znaczeń anglicyzmów to bardzo obszerny katalog o charakterze słownikowym. Zestawienia tabelaryczne w prosty i przekonujący sposób prezentują wyniki analizy. W zakresie zgodności częściowej należałoby może jednak podzielić zebrane leksemy ze względu na rodzaj i stopień podobieństwa. Przydatne w tym zakresie byłyby analizy z zakresu ekwiwalencji, jak wskazano powyżej.

Podobny schemat prezentacji wyników ma zastosowanie do języka polskiego. I tu omówienie jest bardzo szczegółowe. Zastanawia jednak korzystanie ze słownika online: *Dobry słownik*,

podczas gdy również online dostępny jest stale aktualizowany *Wielki Słownik Języka Polskiego*.

Część analityczną zamyka rozdział porównawczy. To w większości zestawienia tabelaryczne, na podstawie których Doktorantka wyciąga odpowiednie wnioski.

Pracę uzupełnia bardzo obszerne streszczenie w języku polskim, obszerny wykaz stosowanej literatury przedmiotu. Dokumentaryczny charakter ma wykaz kontekstów występowania analizowanych anglicyzmów i stron internetowych. Cennym uzupełnieniem jest również wykaz anglicyzmów badanych w pracy. Pracę zamyka wykaz rysunków i tabel.

Praca jest napisana poprawną niemiecką, **bardzo nieliczne** usterki językowe, gramatyczne, stylistyczne, interpunkcyjne oraz typograficzne zaznaczam w manuskrypcie. W przypadku zamiaru publikacji pracy lista usterek zostanie przeze mnie udostępniona Autorce. Pozostałe kwestie formalne, które należałoby skorygować, wymieniam poniżej. Należą do nich:

- ustalenie konwencji zapisu literatury przedmiotu w całej pracy,
- sposób zamieszczania odnośników bibliograficznych w pracy, w niektórych przypadkach powinny być zamieszczone po nazwisku badacza, na którego powołuje się Autorka, stosowne miejsca zaznaczam w manuskrypcie,

W ocenie Recenzentki dysertacja zawiera bardzo wiele ważnych sformułowań, a stworzony przez Doktorantkę model analizy i opracowana metodologia są wzorcowe. Z tego też powodu byłoby wskazane, aby po wprowadzeniu stosownych korekt i uzupełnień praca ukazała się drukiem. Kwestia ta pozostaje oczywiście do decyzji Doktorantki.

Posumowując uważam, że przedłożona do oceny praca p. mgr Agnieszki Czech-Rogoyskiej jest bardzo wartościowa pod względem poznawczym i naukowym i zasługuje na wyróżnienie. Sposób przeprowadzenia analizy i prowadzenia wyводу naukowego świadczą o dużej samodzielności i dojrzałości Autorki. Dlatego stwierdzam, że dysertacja stanowi istotny wkład w badania naukowe, zwłaszcza ze względu na bardzo aktualne badanie korpusowe. Przeprowadzona analiza świadczy o posiadaniu przez Autorkę nie tylko ogólnej wiedzy językoznawczej, ale również umiejętności analitycznych. Dysertację oceniam bardzo pozytywnie, rozprawa w pełni i z dużym nadstatkiem spełnia podstawowe warunki stawiane pracom doktorskim określone w art. 13.1. Ustawy z dn. 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

W związku z powyższym przedkładam Radzie Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego wniosek o dopuszczenie p. mgr Agnieszki Czech-Rogoyskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Wrocław, 5.06.2018

Dr hab. Joanna Szczęk